

Bilag 2.

Uddrag af betænkning nr. 414/1966 vedrørende lovgivning om voldgift.

Verdensbankkonventionen af 18. marts 1965.

Verdensbanken (The international Bank for Reconstruction and Development) har den 18. marts 1965 vedtaget en konvention om bilæggelse af tvistigheder i investerings-spørgsmål imellem stater og statsborgere i andre lande. Konventionen, der den 12. oktober 1965 er underskrevet, men ikke ratificeret af Danmark, er åben for underskrivelse af alle lande, der er medlemmer af banken. Konventionens formål er, som det fremgår af titlen, at tilvejebringe et internationalt organ til bilæggelse af tvistigheder i investeringsspørgsmål mellem en stat på den ene side og på den anden side en privat investor, som er hjemmehørende i et andet medlemsland. Gennem nydannelsen, at en privat person får mulighed for at indstævne en stat for en voldgiftsret, forventer man at fremme interessen for privates investering i de såkaldte „U-lande“.

Konventionen indeholder såvel bestemmelser om forligsmægling som om voldgift, der skal finde sted ved dertil — i tilknytning til bankens hovedsæde — oprettede organer („Centret“). Af specielle regler kan nævnes, at konventionen indeholder bestemmelser om voldgiftskendelsens fortolkning og revision samt om tilsidesættelse, som kun kan finde sted ved en i henhold til konventionen nedsat voldgiftsret og ikke ved domstolene. Endvidere indeholder konventionen bestemmelser om anerkendelse af voldgiftskendelser, og om at kendelserne skal fuldbyrdes efter de for domme i eksekutionslandet gældende regler.

Konventionen lider efter udvalgets opfattelse af nogle iøjnefaldende mangler. Der er således ifølge art. 26 mulighed for, at en stat som betingelse for at medvirke til voldgift i voldgiftsaftalen kan forlange indsat en bestemmelse om, at tvisten først skal søges bilagt gennem enhver administrativ og judiciel mulighed, før spørgsmålet overgives til voldgift. Dette vil i praksis kunne bevirke, at der går en årrække, før vold-

giftssag i henhold til konventionen kan iværksættes, hvorfor den private investor bør være opmærksom på, at et sådant forbehold ikke er taget i det enkelte tilfælde, da det i høj grad ville kunne besværliggøre hans muligheder for at komme til sin ret.

Det forekommer endvidere uheldigt, at der ikke i konventionen er bestemmelser om subrogation, hvilket medfører usikkerhed om retstilstanden i tilfælde, hvor en investor har forsikret sin investering i et investeringsgarantiinstitut, og forsikreren efter at have skadesløsholdt investor ønsker at indtræde i dennes stilling, og der herefter opstår en konflikt mellem værtsstaten og investor. Verdensbankens juridiske afdeling har om dette spørgsmål udtalt, at konventionen næppe er til hinder for, at en forsikrer med *privatrellig* status indtræder — eller at indtrædelse sker af en anden *privat* eller et andet *privat* selskab ifølge overdragelse — men at det i henhold til konventionen vil være udelukket, at en *stat*, som måtte have ydet et privat selskab garanti, og som derfor i medfør af materielle subrogationsregler måtte være indtrådt i investors rettigheder og forpligtelser, vil kunne optræde i processuelle handlinger for Centret. Banken har endvidere som sin opfattelse på udvalgets forespørgsel udtalt, at såfremt et investeringsgarantiinstitut i investors hjemland organiseres som et *privat* aktieselskab, vil dette, uanset at aktiekapitalen i det hele ejes af den pågældende stat, kunne optræde for Centret.

Det bemærkes, at konventionen ikke indeholder nogen bestemmelse om, at en voldgiftskendelse, der strider mod ufravigelige retsgrundsætninger, ikke kan tvangsfuldbyrdes. Dette må ses i sammenhæng med, at tvangsfuldbyrdelse efter konventionen jo vil kunne ske hos suveræne stater, som i kraft af et sådant forbehold ville kunne unddrage sig tvangsfuldbyrdelse ved i sin lovgivning at bestemme, at eksekutionen var i strid med „ordre public“.